INICIATIVA ZA AED

E: info@srce-si.si
W: www.srce-si.si

UMESTITEV ZGODNJE IZVENBOLNIŠNIČNE DEFIBRILACIJE V VARSTVO PRED NARAVNIMI IN DRUGIMI NESREČAMI

V sistemu zgodnje izvenbolnišnične defibrilacije gre v bistvu za reševanje izven zdravstvenega sistema: avtomatski defibrilatorji (AED) so v lasti podjetij ali lokalne skupnosti, laiki - reševalci pa tudi niso zdravstveni delavci. V Sloveniji je zaradi tega nastala pravna praznina, ker sistem zgodnje izvenbolnišnične defibrilacije nikamor ne sodi. Zato bi bila nujno potrebna normativna ureditev. Po svetu imajo zadeve različno urejene.

V švicarskem kantonu Ticino imajo projekt Ticinocuore, ki je trenutno najuspešnejši projekt v Evropi na področju pomoči pri nenadnem zastoju srca.
Projekt se je začel odvijati leta 2005 z dvema jasno zastavljenima ciljema:
- povečati stopnjo preživelosti na 50%,
- defibrilirati v manj kot petih minutah ponesrečenca, ki je doživel nenaden zastoj.

Pri doseganju ciljev imajo sledeče strategije:

- Usposabljanje čim večjega števila ljudi za nudenje TPO z uporabo AED.
- Opremljanje čim več ustanov (šole, podjetja, gasilci, policija...) in tudi prvih posredovalcev z AED.
- Ustvarjanje mreže AED, ki je pod nadzorom centra za obveščanje.
- Promocija - povezava z mediji, organizacijami in društvi, ki bi pripomogli k večjemu ozaveščanju.
- Analiza - spremljanje vpliva aktivnosti in nadziranje poteka.

Na Nizozemskem je glavna organizacija Hartveilig Wonen. Organizacija temelji na javno dostopnih AED ter na prvih posredovalcih. Večinoma imajo AED zunaj v omaricah. Na nekaterih lokacijah pa jih imajo pri sebi prvi posredovalci. Imajo aplikacijo za pametne telefone, organizirajo izobraževanja ter program ozaveščanja. Ob enem so povezani s centrom za obveščanje 112.

Na Irskem so sprejeli zakon o avtomatskih defibrilatorjih. Enostavno so določili, da morajo imeti vse javne ustanove avtomatske defibrilatorje (od trgovskih centrov do sodišč) in da morajo zaposleni v teh ustanovah znati AED tudi uporabljati.

Nikjer sistem ne temelji na zdravstvenih organizacijah. Za slovenske razmere bi bilo najprimerneje, da bi sistem zgodnje izvenbolnišnične defibrilacije umestili v Zakon o zaščiti in reševanju. Potreben bi bil samo en dodaten stavek v 3. točki 8. člena: »Med druge nesreče sodijo tudi dogodki, ki privedejo do nenadnega srčnega zastoja in kjer se ukrepa z zgodnjo izvenbolnišnično defibrilacijo.«

INICIATIVA ZA AED

E: info@srce-si.si
W: www.srce-si.si

Potrebni ukrepi:

1. Profesionalizacija AED baze Slovenije. Gre za register avtomatskih defibrilatorjev, ki so jo ustvarili študenti medicine. AED bazo bi nato uporabljali regijski centri za obveščanje in dajali ustrezna navodila klicateljem ter alarmirali prve posredovalce.
2. Določitev standardov za javno dostopne AED: vzdrževanje, označevanje in drugi pogoji, da lahko ima nek AED status javno dostopne naprave.
3. Usposabljanje, organiziranje in alarmiranje prvih posredovalcev (laikov, ki so posebej usposobljeni za nudenje temeljnih postopkov oživljanja z uporabo AED in se jih aktivira preko regijskih centrov za obveščanje).
4. Usposabljanje prvih pomagalcev (laikov, ki so usposobljeni za nudenje temeljnih postopkov oživljanja z uporabo AED).
5. Promocija sistema zgodnje izvenbolnišnične defibrilacije.
6. Dopolnitev Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami.
7. Priprava Pravilnika o organiziranju in delovanju zgodnje izvenbolnišnične defibrilacije.

Ocena finančnih obremenitev

Stroški bi bili minimalni. V AED bazi Slovenije imajo trenutno 841 naprav. Število aparatov stalno narašča. Kupovanje novih aparatov iz proračuna ne bi bilo potrebno. Potreben bi bil predvsem nadzor in promocijske dejavnosti za čim bolj učinkovito mrežo. Za nadzor bi lahko skrbeli občinski štabi civilne zaščite. Prvi posredovalci naj bi bili predvsem prostovoljni gasilci, ki imajo že utečeno usposabljanje – dodali bi samo še en program. Usposabljanje prvih pomagalcev bi lahko temeljilo na prostovoljstvu, zdravstvenih organizacijah, civilni zaščiti in s spremembo predpisov s področja delovnopravne zakonodaje, ki so že predlagani, na obveznem usposabljanju delavcev.

Datum: 11. 3. 2015

Zdenko Šalda, dr. med.
salda.zdenko@zd-tr.si